

<https://www.bbn.gov.pl/pl/wydarzenia/6705,NOTATKA-BBN-Bezpieczenstwo-regionu-w-perspektywie-amerykanski-ej-rosyjskiej-oraz-.html>

20.04.2024, 00:40

29.04.2015

NOTATKA BBN: Bezpieczeństwo regionu w perspektywie amerykańskiej, rosyjskiej oraz europejskiej

Przedstawiamy opracowaną w Departamencie Analiz Strategicznych BBN notatkę na temat raportu ośrodków: Atlantic Council, Russian International Affairs Council RIAC oraz European Leadership, poświęconego amerykańskiemu, rosyjskiemu i europejskiemu spojrzeniu na bezpieczeństwo Europy. Jednocześnie informujemy, że publikowane na stronach Biura materiały ograniczają się do części informacyjnej, pomijając wnioski dla bezpieczeństwa RP.

Notatka BBN nt. raportu "Managing Differences on European Security in 2015 US, Russian, European Perspectives"

Raport wydany w marcu br. przez Atlantic Council, Russian International Affairs Council RIAC oraz European Leadership Network (ELN) powstał na podstawie serii spotkań eksperckich odbywających się od drugiej połowy 2013 r. do początku 2015 r.

W publikacji celowo ograniczono rekomendacje skupiając się na przedstawieniu perspektyw USA, Europy i Rosji. W przekonaniu redaktorów określenie interesów bezpieczeństwa każdej ze stron umożliwi ustalenie zakresu wspólnych interesów oraz szans ich realizacji. Według generalnej konkluzji raportu zarządzanie różnicami między Zachodem i Rosją wymaga znacznych wysiłków, czasu oraz strategicznej cierpliwości.

Perspektywa amerykańska:

- › Europejska architektura bezpieczeństwa składająca się z komplementarnych organizacji NATO, UE, OBWE jest nadal dobra. Fundamentalne naruszenie zasad przez nastawioną rewizjonistycznie Rosję otwiera kwestię jej przynależności do szerokiej rodziny euroatlantyckiej.
- › Nie ma zainteresowania budowaniem nowych struktur bezpieczeństwa na podstawie zgłaszanych przez Rosję propozycji, jednak istniejące struktury mogłyby zostać użyte w nowatorski i kreatywny sposób. Zalecane jest też wypracowanie wspólnego rozumienia podstawowych zasad.
- › Dotychczasowe podejście NATO do Rosji było niewłaściwe: skupianie uwagi na współpracy w kwestiach nie budzących kontrowersji sprzyjało narastaniu różnic w kwestiach wrażliwych, a w sytuacjach kryzysowych wstrzymywano dialog.

- › Obecnie głównym zadaniem jest zarządzanie rozbieżnościami i promowanie współpracy/większego wzajemnego zrozumienia w kwestiach priorytetowych dla globalnego bezpieczeństwa.
- › Konieczny jest dialog i współpraca przy obronie antyrakietowej - percepcja rosyjska jest główną przeszkodą do poprawy relacji. NATO musi zapewnić maksymalny poziom transparentności.
- › Należy gruntownie przemyśleć relacje NATO z państwami spoza Sojuszu w kontekście skupienia na art. 5 TW. Deklaracja ze szczytu w Bukareszcie nie wzmocniła bezpieczeństwa Gruzji i Ukrainy.
- › Główną rolę UE powinna być stabilizacja Ukrainy (gospodarka; energia).
- › Wzrosło znaczenie OBWE, jednak jej osiągnięcia to zasługa przewodnictwa szwajcarskiego. Organizacja jest wrażliwa instytucjonalnie i niewystarczająco wyposażona. Może angażować się w zarządzanie konfliktem, ale nie jest zdolna do wypracowania jego rozwiązania.
- › Ważną rolę ma do spełnienia dyplomacja nieformalna (*track II diplomacy*).

Perspektywa rosyjska:

- › Kryzys ukraiński stanowi wynik dysfunkcyjnego reżimu bezpieczeństwa w przestrzeni euroatlantyckiej. Nie ma zainteresowania rosyjskimi propozycjami jego przebudowy. Na obecnym etapie zalecanym rozwiązaniem jest sieć odrębnych ale powiązanych ze sobą reżimów, charakteryzujących się otwartością i elastycznością.
- › Priorytetem jest polityczne rozwiązanie kryzysu ukraińskiego: wspólne promowanie procesu mińskiego i skoordynowana implementacja uzgodnień w krótkiej perspektywie potencjalnym wspólnym projektem Rosji i Zachodu w ramach OBWE.
- › Postulowana jest organizacja spotkania członków OBWE na wysokim szczeblu w celu uzgodnienia niezbędnych korekt w europejskiej architekturze bezpieczeństwa i wzmocnienia OBWE. Należy opracować i przyjąć „Kartę OBWE”: dokument wiążąco określający *modus operandi*, struktury i instytucje organizacji.
- › Dla przeciwdziałania marginalizacji OBWE wskazane jest m.in. zmniejszenie jej zależności od konsensu między państwami członkowskimi poprzez wzmocnienie instytucji w zakresie szybkiego działania w ramach jasno zdefiniowanego mandatu.
- › Ważną rolę powinna odgrywać dyplomacja nieformalna; potrzebne jest większe włączanie środowisk biznesowych.

Perspektywa europejska:

- › Należy zachować i wzmocnić współpracę z Rosją w niektórych obszarach:
- › mechanizmy pozwalające uniknąć większego konfliktu militarnego w Europie, w tym środki transparentności oraz budowy zaufania i bezpieczeństwa w ramach OBWE; komunikowanie Rosji działań NATO w ramach wzmocnienia wschodniej flanki;
- › zapobieganie upadkowi Ukrainy, zachowanie relacji energetycznych; wsparcie humanitarne i rekonstrukcyjne dla terenów ukraińskich objętych działaniami zbrojnymi (wspólne projekty z Rosją) - kluczowa rola UE.
- › Nie wykształciła się zgodna europejska ocena wpływu konfliktu rosyjsko-ukraińskiego na europejskie bezpieczeństwo oraz przyczyn konfrontacji (sprzeczne wyobrażenia co do przyszłości wspólnego sąsiedztwa).
- › Potrzebna jest dyskusja o warunkach stabilności regionalnej, rozbieżnych interpretacjach zasad helsińskich oraz o znaczeniu Karty Paryskiej.

- › Dużą rolę ma pełnić dyplomacja nieformalna wobec przewidywanej nieefektywności dialogu na forach organizacji międzynarodowych.
- › UE nie ma ograniczać się do polityki sankcji, tylko aktywnie włączyć w dialog o całokształcie ładu europejskiego i regułach gry we wspólnym sąsiedztwie.
- › Należy kontynuować współpracę z Rosją przy wybranych globalnych i regionalnych wyzwaniach (Iran, nierozprzestrzenianie broni masowego rażenia, terroryzm w powiązaniu z radykalizacją islamistyczną, bezpieczeństwo morskie).
- › NATO powinno wnieść wkład do dyskusji o przyszłości europejskiego systemu bezpieczeństwa, z uwzględnieniem kwestii dalszego rozszerzania sojuszu i relacji z wspólnym sąsiedztwem jako głównego źródła napięć z Rosją.
- › OBWE najbardziej produktywną organizacją w zarządzaniu kryzysem ukraińskim. Wątpliwe jednak by mogła stanowić efektywne forum dyskusji o przyszłości europejskiej architektury bezpieczeństwa ze względu na osłabienie poprzez aktualny konflikt koncepcji euroatlantyckiej i euro-azjatyckiej wspólnoty bezpieczeństwa oraz niechęć państw członkowskich do nadania OBWE wiodącej roli w zarządzaniu sprawami bezpieczeństwa europejskiego.

[Tweetnij](#)